

Sygn. akt *XVII AmC 730/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Andrzej Turlinowski</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu 29 lipca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa *H. K., S. W., M. K., , R. R., A. K., D. S., A. C., K. S.*

przeciwko *J. J.*

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje *J. J.* wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

„Sklep zastrzega sobie prawo wprowadzania jednostronnych zmian do niniejszego regulaminu. Zmiany obowiązują od momentu opublikowania ich na stronie internetowej Sklepu internetowego (...)”,

2. zasądza od pozwanego *J. J.* na rzecz powodów *H. K., S. W., M. K., R. R., A. K., D. S., A. C., K. S.* kwoty po 15 zł (piętnaście zł) z tytułu zastępstwa procesowego za pierwszą instancję oraz kwoty po 15 zł (piętnaście zł) z tytułu zastępstwa procesowego za instancję zażaleniową,

3. nakazuje pobrać od pozwanego *J. J.* na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 600 zł (sześćset złotych) z tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 120 zł (sto dwadzieścia zł) z tytułu opłaty sądowej od zażalenia, od których powodowie byli zwolnieni, a pozostałą częścią tych opłat obciążyć Skarb Państwa Sąd Okręgowy w Warszawie,

4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego *J. J.*.

Sygn. akt *XVII AmC 730/16*

UZASADNIENIE

W pozwach z dnia 22 lipca 2013 r. (złożonych do Sądu 29 lipca 2013 r.) powodowie – *H. K., S. W., M. K., R. R., A. K., D. S., A. C., K. S., G. S., D. K.* – domagali się uznania za niedozwolone postanowienia wzorca umowy stosowanego przez pozwanego – *J. J.* - w brzmieniu następującym:

„Sklep zastrzega sobie prawo wprowadzania jednostronnych zmian do niniejszego regulaminu. Zmiany obowiązują od momentu opublikowania ich na stronie internetowej Sklepu internetowego (...)”.

zawartego w (...) Sklepu internetowego (...).

Ponadto w każdej ze spraw wniosli o zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości określonej w § 18 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zgodnie z umowami zlecenia zastępstwa procesowego tj. 120 zł.

W ocenie powodów wskazane postanowienie umowne jest niedozwolonym postanowieniem umownym. Uprawnia ono sprzedawcę do jednostronnego decydowania o warunkach umowy oraz jednostronnej zmiany jej postanowień. Zmiana regulaminu jest możliwa, ale przy spełnieniu określonych ustawą warunków. W ten sposób pozwany kształtuje prawa i obowiązki stron sprzecznie z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interesy konsumenta.

Powodowie wskazali ponadto, że rejestr postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zawiera wskazaną powyżej klauzulę pod pozycjami 2952, 3236, 3476, 4191, 4084, 4085, 4060 i inne w brzmieniu zbliżonym. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r. III CZP 80/08 (OSNC 2009, nr 9, poz. 118), rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nie wyłącza możliwości wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda przeciwko innemu przedsiębiorcy, nie biorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca jak wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Abstrakcyjna kontrola wzorca nie może prowadzić do generalnego wyłączenia danej klauzuli z obrotu, rzeczą sądu bowiem jest rozstrzygnięcie w konkretnej sprawie, dotyczącej określonego postanowienia konkretnego wzorca. Wydany w takiej sprawie wyrok dotyczy zatem postanowienia określonego wzorca, a nie postanowienia w ogóle. Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2011 r. sygn. akt ICSK 218/2010 uznał, że postanowienia regulaminu, jako ustalonej przez jedną ze stron szczególnej postaci wzorca umowy podlegają kontroli abstrakcyjnej w postępowaniu o uznanie postanowień umowy za niedozwolone wszczętym także przez podmiot nie związany umową z podmiotem posługującym się wzorcem. Kontrola taka może być przeprowadzona również w sytuacji, gdy dany wzorzec umowny jest wykorzystywany przez pozwanego czyli funkcjonuje w obrocie, ale nie zdołał jeszcze wyrządzić szkody konkretnemu konsumentowi. Wówczas powództwo może wytoczyć każdy z uprawnionych przez przepisy podmiotów, jeżeli uzna, że dany wzorzec może być niedozwolony.

W odpowiedzi na pozwy pozwany wniosł o ich odrzucenie ze względu na powagę rzeczy osądzonej oraz przyznanie od powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z kosztem opłaty skarbowej według norm przepisanych. W sytuacji uznania powództw pozwany wniosł w oparciu o art. 102 k.p.c. o nieobciążanie pozwanego w ogóle kosztami ze względu na szczególne okoliczności przedstawione w uzasadnieniach odpowiedzi na pozwy oraz przyznanie od powodów, na podstawie art. 101 k.p.c. zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto w sprawach od XVII AmC 26339/13 do XVII AmC 26347/13 pozwany wniosł odrzucenie pozwów na podstawie art. 199 ust. 1 pkt 2 k.p.c. ze względu na stan zawisłości sprawy. W przypadku nieprzychylenia się przez Sąd do wniosku o odrzucenie pozwu z uwagi na stan zawisłości sprawy, pozwany wniosł o zawieszenie postępowania do rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt XVII AmC 26338/13, ewentualnie połączenie tych spraw do wspólnego rozpatrzenia w jednym postępowaniu,

Sprawy wszczęte na skutek powyższego oznaczone zostały w repertorium XVII AmC numerami od XVII AmC 26338/13 do XVII AmC 26347/13. Zarządzeniem z dnia 21 marca 2014 r. Sąd połączył powyższe sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą XVII AmC 26338/13.

Postanowieniem z dnia 21 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odrzucił pozwy (pkt 1). W pkt 2 postanowienia przejął na rachunek Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie

kwotę 6000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwów od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni. Obowiązkiem zwrotu kosztów procesu stronie pozwanej powodowie nie zostali obciążeni (pkt 3 postanowienia).

Jak ustalił Sąd Okręgowy, tożsame postanowienie wzorca umowy z zakwestionowanym przez powodów, zostało już wcześniej uznane za niedozwolone i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod poz. 3973.

Sąd podzielił stanowisko wyrażone w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 grudnia 2012 roku (sygn. akt VI ACa 934/12), w którym stwierdzono m.in., iż wpisanie do rejestru klauzul niedozwolonych postanowienia o treści tożsamej z zapisem przedłożonym sądowi do rozpoznania stanowi wystarczającą przesłankę do odrzucenia pozwu w trybie art. 199 § 1 pkt 2 w zw. z art. 479⁴³ k.p.c.

Odwołując się do tzw. rozszerzonej prawomocności materialnej wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wskazał także, iż powaga rzeczy osądzonej wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone wyłącza – od chwili wpisania tego postanowienia do rejestru – ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przez osobę nie biorącą udziału w sprawie, w której wydano wyrok.

Na ww. postanowienie powodowie złożyli zażalenie (K 28 - 30).

Zaskarżając je w całości podnieśli zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez błędne uznanie, iż w sprawie zachodzi rozszerzona prawomocność wyroków wcześniej zapadłych przed (...) i wpisanych do rejestru UOKiK oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na błędnym przyjęciu, że doszło do ponownego wytoczenia powództwa obejmującego identyczne żądanie przez osobę nie biorącą udziału w sprawie.

Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik powodów wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pełnomocnik powodów, pismem procesowym złożonym w dniu 24 lipca 2014 r. (k. 48), cofnął przedmiotowe zażalenie w imieniu wszystkich powodów, jednakże przed skierowaniem sprawy na posiedzenie, powyższe oświadczenie o cofnięciu zażalenia wycofał, przy czym co istotne - a co wynika z treści pisma procesowego z dnia 4 grudnia 2015 r. (k. 50) – powyższym odwołaniem cofnięcia zażalenia nie objął uprzednich cofnięć środka zaskarżenia wniesionego w imieniu D. K. i G. S., którzy odwołali udzielone mu pełnomocnictwo.

Po rozpoznaniu zażalenia postanowieniem z dnia 23 lutego 2016 r. sygn. akt VI ACz 3901/14 (K 54) Sąd Apelacyjny w Warszawie umorzył postępowanie zażaleniowe wywołane zażaleniem D. K. i G. S. (pkt 1).

W pkt 2 postanowienia uchylił zaskarżone postanowienie w stosunku do powodów H. K., S. W., M. K., R. R., A. K., D. S., A. C. i K. S..

W pkt 3 postanowienia orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawił do rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy na rozprawie Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 29 lipca 2016 r. uznał za niedozwolone i zakazał J. J. wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „Sklep zastrzega sobie prawo wprowadzania jednostronnych

zmian do niniejszego regulaminu. Zmiany obowiązują od momentu opublikowania ich na stronie internetowej Sklepu internetowego (...).

W pkt 2 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 15 zł z tytułu zastępstwa procesowego za pierwszą instancję oraz kwoty po 15 zł z tytułu zastępstwa procesowego za instancję zażaleniową.

W pkt 3 wyroku nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 600 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 120 zł z tytułu opłaty sądowej od zażalenia, od których powodowie byli zwolnieni, a pozostałą częścią tych opłat obciążył Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie.

W pkt 4 zarządził publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje.

Pozwany jest właścicielem sklepu internetowego działającego pod adresem [www\(...\)](#), którego regulamin stanowi wzorzec umowy. Regulamin ten zawiera zapis, do którego nawiązują żądania pozwów:

„Sklep zastrzega sobie prawo wprowadzania jednostronnych zmian do niniejszego regulaminu. Zmiany obowiązują od momentu opublikowania ich na stronie internetowej Sklepu internetowego (...)” - § 10 „Postanowienia końcowe” pkt 3.

Na dowód tego dołączony został do akt wydruk Regulaminu sklepu zawierający zakwestionowane postanowienie (K 3 – 3V akt).

Pozwany w dacie wniesienia pozwu posługiwał się w obrocie tym wzorcem umowy.

Po rozstrzygnięciu przez Sąd Apelacyjny, że w sprawie nie występuje przesłanka skutkująca odrzuceniem pozwów Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Powództwo jest zasadne.

Pozwany wyposażył się w uprawnienie do zmiany postanowień Regulaminu czyli przyznał sobie jednostronne uprawnienie do zmiany warunków stosunku prawnego łączącego go z konsumentami – co wprost prowadzi do wniosku, że to wyłącznie pozwany będzie mógł kształtować zasady sprzedaży towarów przez sieć Internet pozbawiając konsumentów jakiegokolwiek wpływu na treść tych zasad.

Pozwany ustanowił dla siebie prawo do zmiany postanowień Regulaminu bez określenia ważnej przyczyny wskazanej w tym Regulaminie i bez przyznania konsumentowi jednocześnie jakichkolwiek uprawnień w zakresie akceptacji lub odmowy akceptacji zmienionych postanowień Regulaminu w tym prawa do odstąpienia od umowy. Tego rodzaju postępowanie, w ocenie Sądu, należy uznać za nieprawidłowe oraz naruszające zasadę stabilności treści umowy.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia jest okoliczność nieświadomości naruszenia obowiązującego porządku prawnego w badanym zakresie.

Bez znaczenia również jest to, iż wcześniej pełnomocnik powodów ani też żaden inny podmiot nie wzywał pozwanego do usunięcia wymienionej klauzuli, gdyż w sprawach rozpoznawanych według przepisów rozdziału „Postępowanie w sprawach uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone” art. 479¹² § 2 k.p.c. (wezwanie do dobrowolnego spełnienia żądania) z procedury ogólnej gospodarczej nie stosuje się – art. 479³⁷ k.p.c.

Wzorzec umowy powinien być tak opracowany, aby nie naruszał prawa.

Nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy fakt, iż pozwany z własnej inicjatywy przystąpił do weryfikacji zgodności z prawem zapisów regulaminu na długo przed otrzymaniem odpisów pozwów, a także usunął przedmiotowy zapis umowny niezwłocznie po otrzymaniu informacji o jego zakwestionowaniu przez powoda. Ocenie Sądu podlega

treść wzorca, a nie jego modyfikacja, która nastąpiła w trakcie procesu lub do pół roku przed wniesieniem powództwa – art. 479³⁹, art. 479⁴⁰ k.p.c. i art. 479⁴¹ k.p.c.

Zdaniem Sądu zakwestionowane postanowienie Regulaminu daje pozwanemu pełną swobodę zmian przedstawionego klientowi Regulaminu i to bez podania jakiegokolwiek przyczyny w treści tego wzorca.

Jest to rozwiązanie niekorzystne dla drugiej strony umowy.

Analizując abuzywność zakwestionowanego postanowienia umownego, wskazać należy, że w myśl art. 385¹ § 1 k.c. za niedozwolone uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z okoliczności sprawy nie wynika, że kwestionowana klauzula dotyczy głównych świadczeń stron lub była przedmiotem uzgodnień indywidualnych pozwanej z konsumentami.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia ma kwestia, czy przedmiotowe postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta.

Przesłankami abuzywności postanowień wzorca umownego jest ich sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumenta. Przyjmuje się przy tym, iż istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on właściwym informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty, przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu równorzędnego partnera umowy jakim jest konsument. Dobre obyczaje to reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równorzędności stron (M. Śmigiel – Wzorce umowy str. 360). Chodzi więc o działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi wówczas, gdy w sposób znaczący zostaną podważone jego interesy ekonomiczne, ale również wtedy, kiedy zostanie on narażony na dyskomfort, wynikający z naruszenia jego prywatności, wygody, poczucia godności osobistej czy satysfakcji z zawarcia umowy o określonej treści.

Klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ § 1 k.c. uzupełniona została listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków czy ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry w oderwaniu od konkretnych okoliczności stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, że zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwić ma wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ § 1 k.c. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że dane postanowienia nie spełniają przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy – art. 385¹ § 4 k.c. Aby obalić domniemanie, że klauzula umowna zgodna z którąś z przykładowych klauzul wymienionych w art. 385³ k.c. jest niedozwolonym postanowieniem umownym należy wykazać, że została ona uzgodniona indywidualnie lub, że nie kształtuje praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy mimo swego „niedozwolonego” brzmienia

tzn. nie spełnia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. Dopiero po wykazaniu tej drugiej okoliczności może dojść do uchylecia domniemania abuzywności.

W ocenie Sądu żądanie pozwu jest zasadne, gdyż spełnia przesłanki klauzuli abuzywnej w myśl art. 385³ pkt 10 k.c. w brzmieniu:

„W razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności:

uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie.”

Przedmiotowe postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy. Prowadzi to w konsekwencji do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta.

Dokonując analizy zakwestionowanej klauzuli umownej, Sąd stwierdził, że pozostaje ona w sprzeczności z dobrymi obyczajami i w konsekwencji rażąco narusza interesy konsumentów.

Dobrym obyczajem jest, aby przedsiębiorca uzgadniał z kontrahentem, jakie zmiany zamierza wprowadzić do łączącego ich stosunku prawnego. Klient powinien mieć też zagwarantowane prawo do odstąpienia od umowy w przypadku niezakceptowania propozycji zmian. Tego dobrego obyczaju przedsiębiorca nie dochował zastrzegając sobie jednocześnie jednostronnie i bezwarunkowo prawo do zmiany regulaminu w każdym czasie.

Takie postępowanie narusza również rażąco uzasadnione interesy klienta. Zmiana np. takich elementów umowy jak tryb składania i realizacji zamówień (§ 1 Regulaminu), czas realizacji zamówienia (§ 5 Regulaminu) czy formy płatności (§ 4 Regulaminu) mają istotne znaczenie dla oceny korzyści jakie widzi klient decydując się na zawarcie umowy. Prawo przedsiębiorcy do jednostronnych zmian w przedstawionym zakresie może naruszać interesy konsumenta przede wszystkim pozaekonomicznie. Zmiany umowy mogą nakładać na niego np. uciążliwe obowiązki co do formy płatności, trybu składania zamówienia itp. Z kolei wydłużenie czasu realizacji zamówienia może wywoływać u konsumenta nie tylko dyskomfort, ale niekiedy może spowodować niekorzystne następstwa ekonomiczne.

Mając powyższe na uwadze, zakwestionowane postanowienie umowne jest przejawem nadużywania przez pozwaną uprzywilejowanej pozycji w łączącym strony stosunku zobowiązaniowym. Dlatego też, Sąd, uznając, iż zakwestionowane postanowienie wzorca umowy stosowanego przez pozwanego spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., zakazał jego wykorzystywania w obrocie.

Orzeczenie o kosztach postępowania zostało wydane przez Sąd w oparciu o przepis art. 102 k.p.c., zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten znajduje w szczególności zastosowanie gdy mamy do czynienia z niesumiennym lub nielojalnym działaniem strony lub jej pełnomocnika.

W ocenie Sądu, mając na względzie rozszerzoną prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postawienia wzorca umowy za niedozwolone (art. 479⁴³ k.p.c.), w analizowanym przypadku zbędnym było wytaczanie kilku identycznych powództw przez wszystkich powodów, skoro wskazana rozszerzona prawomocność powoduje skutek dla wszystkich podmiotów, które zawarłyby z pozwanym przedsiębiorcą umowę w oparciu o tożsamy wzorec umowy. Profesjonalny pełnomocnik, reprezentujący w tym przypadku wszystkich powodów, powinien był wyjaśnić im przedmiotową kwestię i nie powinien on narażać swych mandantów na prowadzenie zbędnych czynności procesowych, skoro zamierzony skutek osiągnęliby bez konieczności wytaczania powództwa przez nich wszystkich – skutkiem istnienia prawomocności rozszerzonej wyroków uwzględniających powództwo, każda kolejna strona powodowa uzyskałaby zaspokojenie swych roszczeń bez potrzeby wytaczania powództwa. Znamienne jest przy tym, że ci sami powodowie wytaczają tysiące pozwów w różnych kombinacjach personalnych przeciwko tożsamym przedsiębiorcom, co znane jest Sądowi z urzędu. Zdaniem Sądu,

w tych okolicznościach uzasadnione jest także twierdzenie, że powodowie posiadali wzajemną wiedzę o wytaczaniu takich samych powództw przeciwko określonym podmiotom, co już wytoczone przez innych z nich. Wiedzieli zatem też, że wytoczenie przez nich powództw nie jest niezbędne dla uzyskania skutku w postaci niewiązania ich przez postanowienia wzorców, co do których inne osoby uzyskały orzeczenie ustalające abuzywność klauzuli stosowanej przez tego samego przedsiębiorcę. Wiedzę tę musieli posiadać także z tej przyczyny, że korzystali jednak z fachowej, profesjonalnej obsługi prawnej, gdyż w sprawach byli reprezentowali przez pełnomocnika, a fakt, że był to ten sam pełnomocnik tylko potwierdza istnienie ich wzajemnej wiedzy o pozwach innych osób w tej samej sprawie.

Warto także podkreślić, że nakład pracy pełnomocnika reprezentującego wszystkich powodów w połączonych sprawach nie był zwiększony z tego powodu, że reprezentował on kilku powodów, gdyż pozwy we wszystkich połączonych sprawach były identyczne, a różniła je jedynie osoba powoda. Kolejne pozwy stanowiły więc wyłącznie powielenie stworzonego dla jednego powoda wzorca pozwu, przy czym pozew ten także wskazywał na minimalny jedynie nakład pracy pełnomocnika, gdyż argumentacja dotycząca abuzywności postanowienia ograniczała się do jednego zdania uzasadnienia oraz wskazania, że w rejestrze klauzul abuzywnych są wpisane postanowienia o podobnej treści (jednak już bez przytoczenia treści wpisanych do rejestru klauzul). O nikłym nakładzie pracy pełnomocnika powodów świadczy również i to, że nie stawiał się rozprawie.

Zdaniem Sądu powyższa okoliczność kwalifikuje się więc jako szczególnie uzasadniony przypadek, który uzasadnia wyłączenie normy ogólnej art. 98 k.p.c. i nieobciążanie strony pozwanej - przegrywającej proces w całości, wszystkimi kosztami jakie ponieśli powodowie, z tej też racji, że koszty stanowiące wielokrotność wynagrodzenia tego samego pełnomocnika nie były niezbędne do celowego dochodzenia praw przez wszystkich powodów.

Warto w tym miejscu przytoczyć stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który między innymi w postanowieniu z 5 grudnia 2012 w sprawie VI ACz 2223/12 dopuścił możliwość zastosowania art. 102 k.p.c. w połączonych sprawach dotyczących klauzul abuzywnych i zasądzenia na rzecz powodów tylko części kosztów zastępstwa procesowego, odpowiadającej nakładowi pracy pełnomocnika w jednej sprawie, w sytuacji wytaczania kilku podobnych tylko spraw (podobnie ten sam Sąd w sprawach VI ACz 1715/12, VI ACz 826/12, VI ACz 939/13 i VI ACz 2303/12 dotyczących klauzul abuzywnych wskazał na możliwość zastosowania reguły art. 102 k.p.c. do kosztów zastępstwa procesowego).

Zważywszy więc, że niniejsze połączone sprawy są nie tylko podobne ale wręcz identyczne wydaje się, że wielokrotność kosztów zastępstwa procesowego, za każdą ze spraw nie mieści się w pojęciu kosztów niezbędnych do dochodzenia praw przed sądem, a już na pewno, na co wskazano wyżej, nie mieści się w pojęciu kosztów celowych do dochodzenia praw (art. 98 k.p.c.), skoro wytaczanie powództw przez kolejnych powodów nie było celowe do osiągnięcia pożądanego przez nich skutku.

Za nieobciążaniem strony pozwanej wielokrotnością kosztów zastępstwa procesowego przemawia także fakt, że w okolicznościach niniejszej sprawy zachowanie powodów i ich pełnomocnika trudno uznać za ukierunkowane na realizację intencji ustawodawcy, który jako priorytet wskazał interes konsumentów, ale należy je uznać za działania zmierzające do uzyskania określonych korzyści majątkowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że zachodzą w sprawie szczególne okoliczności, które dają podstawę do odstąpienia od ogólnej reguły rozliczania kosztów postępowania, a w konsekwencji zasadnym było nieobciążanie strony pozwanej wielokrotnością kosztów zastępstwa procesowego odpowiadającą liczbie wytoczonych przez powodów powództw.

W tych okolicznościach, uznając stronę pozwaną za przegrywającą sprawę, Sąd Okręgowy stwierdził, że słusznym będzie zasądzenie od tej strony na rzecz wszystkich powodów wynagrodzenia adwokata w łącznej kwocie 240 zł, na które składa się kwota: 120 zł za postępowanie przed Sądem Okręgowym w Warszawie określona na podstawie § 14 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) oraz kwota 120 zł za prowadzenie sprawy w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie określona na podstawie § 13 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej

pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 ze zm.) w związku z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. Wskazane przepisy znalazły zastosowanie z uwagi na stosowanie, w myśl § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r., poprzednio obowiązującej regulacji tj. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r., jedynie do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, co w sprawie niniejszej oznacza, że dotychczasowe przepisy miały zastosowanie do czasu wydania przez Sąd Apelacyjny postanowienia z 23 lutego 2016 r. uchylającego orzeczenie sądu I instancji kończącego postępowanie (tak też o zakończeniu postępowania w danej instancji Sąd Najwyższy w uchwale z 24 stycznia 2007 r., sygn. III CZP 124/06, LEX nr 209065).

Opłatą sądową od pozwu w wysokości 600 zł oraz opłatą sądową od zażalenia w wysokości 120 zł, od wniesienia których powodowie byli zwolnieni z mocy prawa, Sąd postanowił obciążyć pozwanego na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 oraz art. 113 ust. 4

w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 j.t. ze zm.), stosując w tym przypadku tożsamą regułę co wyżej, na zasadzie art. 102 k.p.c. nie obciążając pozwanego wielokrotnością kwoty 600 zł wynikającą z formalnej wielości wniesionych pozwów.

Publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono na podstawie art.479⁴⁴ k.p.c.